

"בר-מצווה" לירושלים

(לשפויים בעיר)

שלוש-עשרה שנה לשחרור העיר, על כן נפתח בלשון בר-מצווה:

ירושלים חייבת בחפילין. חפילין של יד כבר קיימו בה: היא הוקפה וממשיכים להקיף אותה רצועות-רצועות של שכונות יהודיות ממזרח, מצפון, מדרום, מאפרת וחקוע עד גבעון, משילה וכפר-אדומים עד נווה-יעקב. ובתוך העיר פנימה — מה שמכונה "הרובע היהודי". והערה אחת לגבי המונח: השומעות האחוניים מה שהפה אומר? רובע יהודי... בירושלים? איזה רצידיב גלותי. רובע יהודי בפראג ובלונדון ובברוקלין — כן; רובע ארמני, ערבי בירושלים — כן, אך רובע יהודי בירושלים? מה פתאום? זאת תוך כדי הגבלות, כמעט איסורים על מגורי יהודים חופשיים בכל חלקי מזרח העיר.

ועתה, בשכרעות האחרונים, אם בעקבות ריח האטונמיה, אם בעקבות גילויי איהיבטיחון של שר הביטחון, מבלימת ידי חיילים ומתנחלים המותקפים ועד ל"המלכת" שקעה בשכם וחופש כינון ממשלה פלשתינאית באיצטלה של "ועדה מכוונת". בין כה ובין כה: האויב החל להתנכל לשכונות שלה סביב-סביב, לתקוף תחבורה יהודית, ולא אורחית בלבד, לתקוף יהודים ברחובות העיר העתיקה, כמו בימים "הטובים" ההם, בימי תר"פ, תרפ"ט, תרצ"ו. גם צעדים ראשונים למעין "מרי אורחית", על דרך סגירת חנויות על-פי דוגמת השביתה הגדולה שהוכרזה ב-1936 ונשברה אחר שישה חודשים. אין להבין משום מה אנו מדאגים כל-כך וממש כופים עליהם לפתוח את החנויות. וכי מה איכפת לנו אם עסקיהם סגורים? יש אומרים. שחנויות מערב ירושלים הרוויחו מזה... ויש אומרים, על פי הניסיון, שכעבור זמן-מה הסוחרים מתמרמרים ונוצר מתח, עד כדי טרור פנימי, בין המחבלים והאורחים. בתיאבון!

אך גם דרך הפעולה של כוחות הביטחון נגד מידי האבנים — ומחר יותר מזה — איננה מרתיעה די הצורך. רצים אחרי המיידים, והם לפעמים באמת ילדים, פותחים תיק פלילי, במקום לפתוח דף היסטורי. זה לא עניין לפלילים. אם זה ימשך, הדרך הפוליטית להתרעה היא: הודעה למי שצריך (ושלטונותינו יודעים כתובות), ששכונה מהשכונות (שועפת, למשל) או רחוב מהרחובות מסביב לכותל אשר משם יותקפו יהודים, חיילים או אזרחים — יפוננו, אם זמנית, אם קבע. עונש קולקטיווי? כן, בהחלט. המאבק הוא קולקטיווי, יותר מזה, היסטורי. אין כורח לפיננים. יש לנו רוב גדול בירושלים, גם תוך הסכמה לאומית כמעט כוללת, גם חוק כנסת, המחייב השלמה על דרך חוק

ירושלים כבירה (זה טרם חוקק וסיעת "התחייה" הגישה חוק זה לכנסת). כל זה בתנאי שנהיה חופשים ובטוחים בכל תחומי העיר. ולא — האחריות על ציבור הערבים. אם לא ייאותו לחיות עמנו בירושלים כמו ביפו ובעכו ויפריעו למהלך חיים שקט — יפוננו. להחדיע, להזהיר ולבצע בעוד מועד, למניעת שפיכות דמים, גם שלנו גם שלהם.

ועתה ל"תפילין של ראש", ואין ראש לירושלים אלא הר הבית.

כאן נעשה המחדל החמור עם שחרור העיר. התחולל המעשה המשונה: פרצנו דרך שער האריות, ורצנו לירידה, ירידה אל הכותל, כותל הדמעות. שוב: רצידיב גלותי, כמו דבקות לחורבן. הכותל איננו המקום המקודש ביותר של העם היהודי. הכותל נתקדש בדם ודמע ובתפילה ובהיצמדות, בזכות היותו זכר למקדש ובגלל האיסור לעלות להר. המסגדים שם הוקמו בכוונה תחילה במקום קודשי העם היהודי. עתה נצטרפה לכך הרבנות הראשית, שאסרה לעלות להר עד שנמצא פרה אדומה, שאפרה מטהר. כשראו האויבים את שר הביטחון דאז, משה דיין, מצווה להוריד את דגלנו, להוריד את פלוגת הצנחנים, מוסר את ההר לוואקף ומודיע שלא איכפת לו שדגל ערבי, ירדני או סעודי יתנוסס שם — הבינו: שום דבר לא נגמר. כל עוד ההר בידיהם — העיר והארץ להם. אנחנו ירדנו לכותל. והרבה ירדות ונשירות נובעות מאותו שורש נפשי של רצידיב גלותי.

ולא שיש חלילה לפגוע במסגדים — ויש הבדל בין השניים — או להחדיע "בית-מקדש עכשיו". אך שווין לפחות חייבים לקבוע. בראש וראשונה להפקיע את ההר — ולא המסגדים, כמובן, — מבעלות ופיקוח הוואקף. ההר הוא בבעלות עם-ישראל. לדעת הרב גורן חלק ממנו אף מותר בכניסה. זכות תפילה דאי שיש לנו שם, גם אפשרות להקמת מקום תפילה מרכזי או מוסד דתי עליון אחר. ממילא תימנע כל אפשרות של דגל זר בהר. חו מצווה לא דתית כי אם ממלכתית, ובחשבון היסודי: גם בטחונית.

ועתה לתשומת לבם של חלק גדול מהקוראים, שאינם פוסקים מלדבר "ציונות שפויה" ונועקים נגד יישוב חברון או התנחלויות ביו"ש, ודאי נגד תביעות מסוג זה שלמעלה, כגישות מיסטייות, דתיות וכז': בכוונה תחילה נקטתי לשון זו של בר-מצווה ומצוות ומקום מקדש, כדי להצביע על תופעה פאחולוגית ממש.

"בר-מצווה" לירושלים

המשך מעמ' 7

עצם המושג "קדושה לשלוש הדתות" רחוק מהדיוק. יש הבדל רב בין קדושתה לנצרות ולאיסלאם וקדושתה לנו. הארץ היתה לנו והעיר היתה לנו, ועל כן נתקדשו ועל כן היו לנו ויש לנו מקומות קדושים בהן. להן — לדתות-הבנות-לדתנו — יש מקומות קדושים בעיר. ומכאן קדושתה להם. הבסיס שלנו הוא היסטורי-עובדתי. מוכח שאין עליו עוררין אף מצד האויבים. קדושת העיר לנצרות מבוססת על האמונה בגורלו של ישו, שנולד מרוח הקודש וכאן נצלב וקם לתחייה. לאיסלאם הקדושה אף אגדתית יותר מזה (בנצרות יש לפחות קצת דיאליה וקצת מיתוס משמעותי): בחזיון לילה הוטס מחמד על סוס פלאי להר-הבית, ומשם, מהסלע בכיפת הסלע, העלה אותו גבריאל לשבעה הרקיעים והחזירו להר, ומשם למפה, וכל זה תוך שתיים-שלוש שניות. זה הכול.

ועתה באים כל יפי-הנפש ורבי-השכל, השפויים כל-כך, הראציונליסטים כל-כך, המלגלים כל-כך על קודשי ישראל, על מה שיקר ליהודי מאמין, ותוקפים את בני עמם ובני אמונת יהודים, על אי-שפיותם בתביעות בשם הדת, המיתוס למיתוסים, לאגדות על-טבעיות, או חזיונות לילה סוסיים מאוד — לכל אלה יש להתייחס בכל הכבוד, ובשם כל אלה חייבים לוותר על חלקי העיר; אך עובדות היסטוריות של עצם היותו של בית-מקדש פה כמרכז האומה, של מלחמות קנאים על ההר הזה, של מרידות דמים למען המקום הזה ושל תקוות כל דורות ישראל אל המקום הזה — כל אלה בטלים ומבוטלים, מולעגים וטפלים לגבי אמונות-הבל מבחינה אולטרה-ראציונאליסטית

וריאליסטית.

האין כאן תופעה פאתולוגית של שנאה עצמית? של כניעה לאי-שפיות?

על כן מצוים אנו במערכה על ירושלים זו ללא שום רגשי נחיתות, כי אם אדרבה, בעליונות היסטורית, ראציונאלית, ריאלית, לתבוע זכות ולקבוע מעשים בתוכה, במרכזה.

אלו, אם כן, הן המצוות שאנו מצוים עליהן בשנת בר-מצווה לשחרור העיר: קביעתה החוקית הברורה כבירת ישראל, תוך העברת משרדי ממשלה מרכזיים לתוכה (ולא לשכה בלבד, וגם את זאת אין ראש-הממשלה מקיים).

ביטול כל הגבלות של רכישה ומגורים בכל חלקי העיר העתיקה, ולא ברובע בלבד.

הבטחת חיים שקטים ופתוחים בעיר, על דרך פינוי רחובות ושכונות שמהם יוצאים מחבלים ומתפרעים, כולל בתי-ספר כמדגרות השנאה והחבלה.

ריבונות יהודית וישראלית מלאה על הר-הבית, תוך חופש תפילה מלא — ותפילה בלבד — באל-אקצה, והקמת מרכזי קדושה יהודית שם ליהודים הרוצים בכך.

אילו באמת שלטו בישראל מי שהיה מנחם בגין ותנועה דתית לאומית בלי מרכאות, ירושלים כולה היתה משתחררת באמת ולעד.

אלא מאי? "והעולם לא יתן" אתם שואלים? מילא. וכי כל מה שהושג העולם נתן? ולאפגניסטאן ולטהראן הוא "נותן"? מי ש"לא מכיר" בבירתנו במערב העיר — ירחיב את אי-הכרתו גם למזרח, ובא לציון גואל.